

Rekommendation för att främja rörlighet i utbildningssyfte för unga

Utbildningsdepartementet

2010-11-11

Dokumentbeteckning

KOM (2010) 478

Förslag till rådets rekommendation Unga på väg – att främja ungdomars rörlighet i utbildningssyfte

Sammanfattning

Som en del av Europa 2020-strategins flaggskepp ”Unga på väg” har kommissionen presenterat ett förslag på en rekommendation för att främja rörlighet i utbildningssyfte och undanröja de hinder som finns. Rekommendationen, som inte är bindande för medlemsländerna, innehåller förslag på olika områden, exempelvis information och vägledning, motivationshöjande åtgärder, kunskaper i främmande språk, studiemedel för utlandsstudier, erkännandefrågor, finansiering etc. Förslagen bygger på en tidigare grönbok och konsultationsprocessen av denna.

Mobiliteten, d.v.s. rörligheten, ska stödjas genom program på EU-nivå men man strävar också efter att medlemsländerna, företag etc bidrar till att öka möjligheterna för mobilitet. Resultaten ska mätas genom en ”mobility scoreboard” och rekommendationen ska utvärderas efter fyra år.

Regeringens delar Kommissionens syn på vikten av att främja lärande mobilitet och är positiv till att öka det institutionella samarbete för att uppmuntra till mobilitet och för att öka kvaliteten. Regeringen är också positiv till att uppmärksamma mobilitet för lärare och utbildare. Rekommendationen innehåller dock i flera delar förslag på en alltför detaljerad nivå.

1.1 Ärendets bakgrund

I samband med EU2020-strategin presenterade kommissionen sju s.k. flaggskepp som ska understödja arbetet med EU2020. Ett av dessa flaggskepp benämns *"Youth on the move"* – *"Unga på väg"*. Kommissionens presenterade ett meddelande om detta den 15 september.

Den föreslagna rekommendationen är en del av *"Unga på väg"*, som innehåller fyra huvudinriktningar, varav mobilitet är en. Målsättningen är att alla unga i Europa ska ges möjlighet att ha en del av sin utbildning eller praktik i ett annat land och att alla hinder för ungas möjlighet att arbeta i ett annat land minimeras.

I juli 2009 genomförde kommissionen en allmän konsultation av sin grönbok om mobilitet i utbildningssystemet. Förslagen i denna rekommendation bygger till stor del på förslagen i grönboken och de synpunkter som kom in under konsultationsprocessen. Både den svenska regeringen (U2009/5042/IS) och riksdagen (Utbildningsutskottets utlåtande 2009/10:UbU4) besvarade konsultationen.

Den föreslagna rekommendationen blir en uppföljning till Rekommendationen om mobilitet för studerande, volontärer, lärare och utbildare (OJ L215 09.08.2001) och Rekommendationen om unga volontärers mobilitet (OJ C 319, 13.12.2008) och av de olika åtgärder som tidigare har vidtagits för att främja mobilitet i utbildningssyfte; bl.a. genom Programmet för livslångt lärande, Erasmus Mundus, Ung och aktiv i Europa, Marie Curie och andra program. Ett flertal verktyg har också tagits fram i samma syfte, exempelvis den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (OJ C111, 6.5.2008) och Europass (råds beslut 2241/2004).

1.2 Förslagets innehåll

I rekommendationen finns en rad förslag som syftar till att främja mobilitet i utbildningssyfte samt att undanröja hinder för detta. Förslagen är indelade i 11 områden:

1. Information och vägledning om möjlighet till mobilitet

Kommissionen vill främja en ökad användning av sociala medier, hemsidor och målgruppsanpassad information samt ett närmare samarbete med intressenter.

2. Motivationshöjande åtgärder

Uppmuntra nätverkande mellan berörda intressenter, att använda de individer som varit ute för att uppmuntra andra till mobilitet, visa på de värden som

mobiliteten medför samt överväga att inrätta kortare mobilitetsperioder för att öka möjligheten för fler att delta.

2010/11:FPM19

3. Förberedelser, särskild med avseende på kunskaper i främmande språk

Erkänna vikten av undervisning i främmande språk från unga år så att språkliga och kulturella förberedelser för mobilitet blir en naturlig del av läroplanen. Främja IT-kunskaper underlättar både allmänna förberedelser och ökade möjligheter till undervisning i främmande språk. Ett ökat samarbete mellan utbildningsinstitutioner på alla nivåer ger bättre förutsättningar för en ökad mobilitet.

4. Legala och institutionella hinder

Dessa hinder är bl.a. visum, regler för resor för minderåriga, ansvarsfrågor avseende lärlingar, lagar som föreskriver att all undervisning ska ske på landets språk, erkännandefrågor, specifika regleringar som hindrar samarbeten kring gemensamma examina samt ökad samverkan med tredje land.

5. Studiemedel för studier utomlands

Medlemsländerna ska se till att de bidrag och lån som finns för studier även gäller studier utomlands..

6. Kvalitetshöjande åtgärder

Utnyttja det kvalitetsinstrument för mobilitet som finns, uppmuntra fortlöpande dialog mellan berörda institutioner, regelbunden rapportering samt att ta tillvara erfarenheter från mobilitet.

7. Erkännande av resultat av lärande

Försäkra implementeringen av framtagna verktyg på europeisk nivå (Europass, ECTS, ECVET, EQF¹, European skills passport), ta fram riktlinjer för validering och erkännande av alla former av lärande under mobiliteten samt inrätta kontaktpunkter för detta erkännande.

8. Studerande i behov av särskilt stöd

Skräddarsy information och stöd för denna grupp samt gör mobiliteten lättillgänglig för alla.

9. Partnerskap och finansiering

¹ Europass består av fem delar för att tydliggöra vad man kan i syfte att främja mobilitet. ECTS anger meritvärde för delar av högre utbildning. ECVET anger meritvärde för delar av yrkesutbildning. EQF beskriver nivåer för kvalifikationer (examina, certifikat etc). European skills passport är förslag till en vidareutveckling av Europass för att beskriva tillägnade färdigheter.

Uppmuntra partnerskap på lokal, regional och nationell nivå, inkl med företagsorganisationer, NGO:s etc, ge särskilt stöd till företag som erbjuder praktikplatser för utländska studerande samt öka synergierna mellan nationella program och program på EU-nivå.

10. Vidareinformatörers roll

Uppmuntra vidareinformatörer t.ex. i form av lärare och unga som tidigare har deltagit i mobilitet, uppmuntra arbetsgivare inom utbildningsområdet att belöna erfarenheter av mobilitet, t.ex. för vidare karriär samt uppmuntra till att mobilitet blir ett naturligt inslag i lärarutbildning och utbildning för de som arbetar med ungdomar.

11. Uppföljning – ”mobility scoreboard”

Tillgång till nationell statistik av god kvalitet bör förbättras. Rapportering kommer att ske inom ramen för pågående processer, nationella reformprogram, Utbildning 2020 och Ungdomsstrategiska ramverket. Informationen kommer att ligga till grund för att vartannat år ta fram ”resultattavlor” för medlemsländernas arbete.

Dessutom aviserar kommissionen att man avser att utnyttja existerande program för att stärka mobiliteten och framför allt att det är viktigt att kommande program (som tar vid 2014) bidrar till att stärka mobiliteten. Man avser också att sprida information till medlemsländer och intressenter om relevanta domstolsbeslut samt att utveckla statistiken. Efter fyra år, d.v.s. i slutet av 2014, ska man utvärdera vilket genomslag som åtgärderna har gett.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Det finns för närvarande inte några förslag som påverkar svensk rätt.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inga förslag i rekommendationen är bindande. Av de åtgärder som föreslås finns budgetära konsekvenser för de medlemsländerna som väljer att skapa studiemedelssystem för studier i andra länder, något som redan finns i Sverige. Denna kostnad är därför inte aktuell för svensk del. Övriga förslag medför inga direkta budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

De synpunkter som förs fram i regeringens svar på den tidigare grönboken är fortfarande aktuella för de åtgärder som finns kvar sedan tidigare. Detta gäller bl.a. att regeringen är positiv till att öka det institutionella samarbete

för att uppmuntra till mobilitet och för att öka kvaliteten och att vi är positiva till att uppmärksamma mobilitet för lärare och utbildare.

2010/11:FPM19

Utöver detta konstaterar regeringen att förslaget till rekommendation i flera delar rör sig på en detaljerad nivå. Regeringen anser att den utvärdering som ska göras inte bör göras utifrån de uppräknade punkterna utan efter i vilken mån hinder för mobilitet kvarstår och ytterligare främjande åtgärder behöver vidtas.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Grönboken om ungas mobilitet i utbildningssystemen spreds till berörda myndigheter och organisationer, som sedan avgjorde ifall de ville besvara konsultationen. Från Sverige fick kommissionen svar av regeringen, riksdagen, Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK), Sveriges förenade studentkårer (SFS), Folkbildningsrådet, Göteborgs stad, Stockholms regionala Europakommitté (SEU), Sveriges kommuner och landsting, Västra Götalandsregionen, Lunds universitet, Göteborgs universitet och Socialdemokraterna i Värmland.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt, eftersom förslaget inte utgör bindande lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt, eftersom förslaget inte utgör bindande lagstiftning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen publicerade förslaget 15 september. Det ungerska ordförandeskapet har aviserat att man avser att ta upp rekommendationen för behandling under våren 2011.

-